

Nr 77

Av herr Lindahl m. fl., om anslag till sverigeresor för svensk-amerikaner.

(Lika lydande med motion nr 62 i Första kammaren)

Den i statsverkspropositionen under tredje, åttonde och tionde huvudtitlarna föreslagna ökningen med 3 miljoner kronor till sammanlagt 13 miljoner kronor för upplysningsverksamhet om Sverige i utlandet ter sig mycket välbehövlig. Den är ett uttryck för statsmakternas positiva inställning till denna informationsverksamhet, och den svenska utlandsinformationen får härigenom utökade möjligheter att »sälja Sverige» på en stor och svårarbetad marknad.

De målmedvetna ansträngningarna att genom den speciella USA-kampanjen »Meet Modern Sweden» förstärka sverigeinformationen i Amerikas förenta stater har även här hemma väckt positiv uppmärksamhet. I denna del sker som bekant ett nära samarbete mellan staten och det enskilda näringslivet. Tanken med denna aktion, som skall omfatta minst 3 år räknat fr. o. m. 1963, är att främja exporten, öka intresset för Sverige och ytterligare bygga ut den goodwill som Sverige åtnjuter i Förenta staterna.

Med denna USA-kampanj vänder vi oss i första hand till ledande industri- och affärsmän, vetenskapsmän, politiker, publicister och lärare etc. i USA. Flera goda resultat kan i detta sammanhang redan redovisas, trots att kampanjen »Meet Modern Sweden» blott befinner sig i sitt första skede. Den svenska veckan i San Francisco i februari 1964 har exempelvis redan väckt uppmärksamhet och kommer av alla tecken att döma att omfattas med stort intresse.

Uppgiften att i USA sprida information om Sverige ter sig mycket angelägen, men det är samtidigt en svår uppgift. Omsorgsfull och inträngande bearbetning av detta stora befolkningsområde kräver insatser av en väldig omfattning. Det torde därför utan överdrift kunna konstateras att de ekonomiska medel som enligt statsverkspropositionen står till förfogande ter sig mycket begränsade. Därför bör enligt vår mening de initiativ som ryms inom ramen för kampanjen »Meet Modern Sweden» kompletteras med andra åtgärder som tidsmässigt samordnas med den av staten och näringslivet med ökande resurser under 1964 och 1965 bedrivna upplysningsverksamheten i USA om Sverige.

Vid ett studiebesök som en grupp riksdagsmän i egen regi och på egen

bekostnad gjorde i USA sommaren 1963 kunde de konstatera att intresset för Sverige var oförminskat bland de svenska »utvandrarerna» trots deras långa vistelse i Förenta staterna. Den amerikanska folkräkningen år 1960 visade att det i USA fanns 1 046 942 svenskättlingar i första eller andra generationen, och att av dessa 211 597 var födda i Sverige och hade svenska som modersmål. Till dessa siffror kommer så alla de amerikaner som har sin svenska härstamning flera släktled längre bakåt i tiden. Under de 133 åren mellan 1820 och 1953 utvandrade sålunda till USA 1 234 084 svenskar. Mot denna bakgrund är det uppenbart att de band som binder samman Sveriges och USA:s folk är många och starka.

Dessa utvandrare och deras ättlingar har varit och är alltså en och en på sin plats varmhjärtade och betydelsefulla företrädare för Sverige och det svenska. De känner sig som amerikaner med stark lojalitet för det nya hemlandet, men de håller också starkt på »det gamla landet». I tankarna erinrar de sig hur det såg ut här i Sverige, när de lämnade det, eller hur de hört sina föräldrar eller farföräldrar berätta om det. Kunskaperna om det moderna Sverige är däremot helt naturligt på många håll bristfälliga. Hos många finns en längtan att få se det moderna Sverige, men i de flesta fall har det stannat vid en önskedröm som av ekonomiska skäl inte kunnat förverkligas.

Sverige skulle kunna göra en betydande och i vidaste kretsar uppskattad insats för att för en del av dessa svenskamerikaner eller amerikaner av svensk härstamning förverkliga denna annars ouppfyllbara önskedröm. Det skulle kunna ske genom att parallellt med kampanjen »Meet Modern Sweden» genomföra ett arrangemang som gäve ett hundratal svenskamerikaner eller amerikaner med svensk härstamning möjlighet att på svensk bekostnad göra ett månadslågt besök i Sverige.

Den tanke som föresvävar de riksdagsmän som sommaren 1963 gästade USA och som fick tillfälle att knyta personliga kontakter med många utvandrare går i korthet ut på följande.

Svenska staten inbjuder cirka 100 amerikanska medborgare ur ovan nämnda grupper till ett besök i Sverige, av kostnadsskäl arrangerat som en gruppresa.

Urvalet av deltagare kan lämpligen ske efter samråd mellan Sveriges ambassad i Washington och/eller den särskilde rådgivaren i upplysningsfrågor å ena sidan samt de inbjudnas organisationer å den andra.

Hänsyn bör tagas till ålder, längden av de inbjudnas vistelse i USA och deras ekonomiska förutsättningar. Sålunda bör majoriteten bestå av svenskamerikaner födda i Sverige, varvid plats bör beredas representanter för »utvandrargenerationer» både från seklets början och från tiden närmast före andra världskriget. Men gruppen bör även till någon mindre del omfatta utvandrarens ättlingar som inte tidigare besökt Sverige och inte har ekonomiska förutsättningar att nu själva genomföra ett sådant besök.

Besöksgruppen kan beredas en intressant och angenäm sverigevistelse, och en månadslång rundresa skulle ge den en allsidig kontakt med det moderna svenska samhället.

De sakkunniga som vi varit i kontakt med har varit av den uppfattningen att i varje fall resan till Sverige bör företas med båt. Gruppen blir härigenom under en behaglig båtresa sammansvetsad, och ankomsten till Göteborg och mottagandet där kan få mycket anslående former. Efter vistelsen i Sverige kan återresan ske i två grupper. Tanken är den att de som avslutningsvis på egen bekostnad vill tillbringa en tid utöver månaden hos släktingar eller vänner skall beredas tillfälle härtill.

En moderat ökning av anslagen till sverigeeupplysningen i USA skulle möjliggöra förverkligandet av denna idé. Resan skulle säkerligen vinna stort intresse i USA och genom tidningspressen där på ett naturligt sätt framhäva de många banden mellan Sverige och USA. Även här hemma kommer — därom är vi övertygade — ett sådant besök att vinna stor uppskattning både bland institutioner, organisationer och enskilda.

Vid förfrågan hos en representativ svensk resebyrå har vi erfarit att de sammanlagda kostnaderna per person torde komma att uppgå till cirka 8 000 svenska kronor. I detta pris ingår resor från hemorten till New York, båtresa New York—Göteborg—New York (alternativt flyg i västlig riktning) samt alla kostnader under en månads vistelse i Sverige.

Om man utgår från att gruppen skulle omfatta cirka 100 personer blir de sammanlagda kostnaderna cirka 800 000 svenska kronor.

Med hänvisning till ovanstående hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om åtgärder för att i motionens anda och parallellt med USA-kampanjen »Meet Modern Sweden» inbjuda ett hundratal svenskamerikaner och amerikaner av svensk härstamning att förslagsvis sommaren 1965 göra en månadslång resa i Sverige, och att svenska staten intill ett belopp av 8 000 svenska kronor per person förbinder sig att svara för de kostnader som är förenade med denna resa, samt

att riksdagen för detta ändamål måtte bevilja ett tilläggsanslag för sverigeeinformation i USA på förslagsvis 800 000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1964

Essen Lindahl

Iris Ekroth

Ruth Anderson

Mary Holmquist

Göran Petterson

Erik Johansson

Thyra Löfqvist

Gunnel Olsson

John Lundberg

Rosa Svensson

Rosa Andersson